

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Ve které z následujících vět není pravopisná chyba?

- A) Při opětovném **zhledání** se moji a její rodiče nečekaně sblížili.
 B) Výrazné **slevnění** potravin zlepšilo životní úroveň celé naší rodiny.
 C) Schodiště ze **strouchnivělého** dřeva se včera večer náhle zhroutilo.
 D) Na místě činu policistům zkomplikovali práci shlukující se novináři.

Zdůvodnění

- Podstatné jméno *shledání* je příbuzné se slovesem *shledat*, které je odvozené od slovesa *hledat* předponou *s-* (význam *směřování dohromady*).
- Podstatné jméno *zlevnění* je příbuzné se slovesem *zlevnit*, které je odvozené od přídavného jména *levný* předponou *z-* (vyjádření *výsledku děje*).
- Přídavné jméno *ztrouchnivělého* je příbuzné se slovesem *ztrouchnivět*, které je odvozené od slovesa *trouchnivět* předponou *z-* (vyjádření *výsledku děje*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 2

Ani m* se nepodařilo Lukáše přim*t k rozum*jšímu jednání.

(CZVV)

1 bod

2 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *ě/ně* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou tyto hlásky uvedeny v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ě – ně
 B) ě – ně – ě
 C) ně – ě – ně
 D) ně – ně – ě

Zdůvodnění

- Zájmeno *já* je ve větě užito ve 3. pádě, správný tvar je tedy *mně*.
- Sloveso *přimět* je odvozeno od slova *mít*.
- Slovo *rozumnější* je druhý stupeň přídavného jména *rozumný*.

max. 4 body

3 Přiřadte k jednotlivým dvojicím synonym (3.1–3.4) odpovídající možnost (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 3.1 otec – tatínek _____
 3.2 dřepět – sedět _____
 3.3 nosánek – frňák _____
 3.4 chrápat – spinkat _____

- A) První slovo není citově zabarvené, druhé slovo je hanlivé.
- B) První slovo je hanlivé, druhé slovo není citově zabarvené.
- C) První slovo je hanlivé, druhé slovo vyjadřuje kladný citový vztah.
- D) První slovo vyjadřuje kladný citový vztah, druhé slovo je hanlivé.
- E) První slovo vyjadřuje kladný citový vztah, druhé slovo není citově zabarvené.
- F) První slovo není citově zabarvené, druhé slovo vyjadřuje kladný citový vztah.

Řešení

3.1 – F)

3.2 – B)

3.3 – D)

3.4 – C)

Žádná z uvedených dvojic synonym neodpovídá ani možnosti A), ani možnosti E).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–7

Když v roce 1953 Ian Fleming poprvé představil čtenářům Jamese Bonda, agenta s číslem 007, svět rozdělovala železná opona. Mezi státy Východu a Západu panovalo politické a vojenské napětí. Konflikt nikdy nevyústil ve skutečný boj, ale projevoval se **zejména** soupeřením o vojenskou převahu. Špióni měli za úkol **zjistit**, kolik má určitá **země** tanků a kolik vyrobila jaderných raket.

Toto téma se **záhy** objevilo i v prvních románech o agentovi 007, v nichž byl hlavním nepřítelem komunismus. Až později se okruh témat rozšířil a do hry vstoupili různé tajné agentury a šílení vědci. Fleming napsal dvanáct skvělých bondovek. Při práci na třinácté knize spisovatel zemřel. ***** Čtenáři, kteří si neohroženého agenta nesmírně zamilovali, si totiž vynutili nová Bondova dobrodružství. Na dalších dílech pracovala celá řada spisovatelů.

(www.abicko.cz, www.james-bond.cz, upraveno)

max. 3 body

4

4.1 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna podstatná jména rodu mužského neživotného, která jsou v textu užita ve 4. pádu.

4.2 Vypište z druhého odstavce výchozího textu všechna zájmena vztažná.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání podúloh, je považován za chybu.

Řešení

4.1 – svět, boj, úkol

4.2 – nichž, kteří

max. 2 body

5 Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov, zda je lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma (A), nebo ne (N):

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm zvýrazněno.)

	A	N
5.1 zejména – především	☒	☐
5.2 zjistit – odhalit	☒	☐
5.3 země – půda	☐	☒
5.4 záhy – brzy	☒	☐

Zdůvodnění

- 5.1 – pravdivé tvrzení → slovo *zejména* má význam *především, zvláště, hlavně*; pokud slovo *zejména* nahradíme slovem *především*, význam textu zůstane zachován (*projevoval se především soupeřením*)
- 5.2 – pravdivé tvrzení → slovo *zjistit* má v textu význam *vypátrat, odhalit*; pokud slovo *zjistit* nahradíme slovem *odhalit*, význam textu zůstane zachován (*špioni měli za úkol odhalit*)
- 5.3 – nepravdivé tvrzení → slovo *země* má v textu význam *stát, tzn. území tvořící politický, správní celek*; pokud bychom slovo *země* nahradili slovem *půda*, text by nedával smysl (*kolik má určitá půda tanků*)
- 5.4 – pravdivé tvrzení → slovo *záhy* má v textu význam *brzy*; pokud slovo *záhy* nahradíme slovem *brzy*, význam textu zůstane zachován (*téma se brzy objevilo i v prvních románech*)

1 bod

6 Která z následujících možností patří na vynechané místo (***) ve výchozím textu?**

- A) Smrt spisovatele však zaznamenala konec agenta 007.
- B) Smrt spisovatele však neznamenal konec agenta 007.
- C) Smrt spisovatele bohužel poznamenala konec agenta 007.
- D) Smrt spisovatele bohužel předznamenal konec agenta 007.

Zdůvodnění

V pasáži bezprostředně předcházející vynechanému místu se píše o tom, že Ian Fleming napsal dvanáct knih, v nichž vystupuje postava agenta 007, a že při práci na třinácté knize tento spisovatel zemřel. V závěru druhého odstavce je uvedeno, že bondovky se psaly i po smrti lana Fleminga, je tedy zřejmé, že *smrt spisovatele neznamenal konec agenta 007*. Možnosti A), C) a D) svým významem odporují výchozímu textu, vyjadřují totiž, že v souvislosti se smrtí lana Fleminga skončila i postava agenta 007.

1 bod

7 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) charakterizovat agenta 007
- B) vyprávět o životě lana Fleminga
- C) zhodnotit význam lana Fleminga
- D) informovat o knihách s agentem 007

Zdůvodnění

Účelem textu je informovat čtenáře o knihách, v nichž vystupuje agent 007: čtenář se např. dozvídá, kdy byla vydána první kniha s tímto hrdinou, jaké téma se objevovalo v prvních bondovkách, kolik bondovek napsal Ian Fleming a že existují i další knihy, v nichž postava Jamese Bonda vystupuje. Dominantním slohovým postupem je postup informační.

Ostatní posuzované možnosti účel výchozího textu prokazatelně nevystihují:

- Postava agenta 007 zde charakterizována není, čtenář se dozví pouze to, že tento agent je neohrožený.
- O životě lana Fleminga se zde nevypráví, čtenář získá pouze informace, ve kterém roce tento spisovatel poprvé představil čtenářům Jamese Bonda a kolik knih o agentu 007 stihl za svého života napsat.
- Text žádným způsobem nehodnotí význam lana Fleminga, zcela zde chybí hodnotící prvky týkající se tohoto spisovatele.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–13

Před vynálezem papíru lidé psali na vše, co jim přišlo pod ruku: v Číně na hedvábí, v Indii na palmové listy a v Babylonu na tabulky z pálené hlíny. Ve starověkém Egyptě se začal používat papyrus, který Egypťané vyráběli ze stonků jedné vodní rostliny. Později se k psaní začaly upravovat také zvířecí kůže zbavené srsti a tak vznikly pergameny. Pergamen byl sice daleko dražší než papyrus, ale zato byl pevnější a déle vydržel. Až do začátku 13. století byl pergamen nejužívanějším psacím materiálem, poté začal být vytlačován papírem.

Proces výroby papíru prošel dlouhodobým vývojem. Počátky tohoto převratného vynálezu sahají až do třetího tisíciletí před naším letopočtem. **Papír byl v té podobě, v jaké ho známe dnes, vynalezen v roce 105.** Tehdy čínský ministr Cchaj Lun dokázal něco pozoruhodného. Z vláken rostlin, starých hadrů a rybářských sítí vyrobil listy papíru. Tyto suroviny se nejprve povařily a pak se rozmělnily na kaši. Do směsi se ponořila bambusová síť, na níž ulpěla tenká vrstva kaše. Pak se papír odloupl od sítě a nechal se vysušit. Na takto získaný papír se psalo daleko lépe než na hedvábí. Výroba papíru byla také méně nákladná, což *****.

Číňané si velmi dobře uvědomovali, jak je vynález papíru cenný, proto jeho výrobní postup přísně střežili. Před světem ho však utajili jen do poloviny 8. století, kdy arabští vojáci zajali několik Číňanů. Ti byli donuceni tajemství výroby papíru svým věznilům prozradit. Technologie výroby papíru pak během následujících čtyř set let pronikla i do střední a západní Evropy.

(D. Macaulay, Mamutí kniha techniky; www.wikipedia.cz, upraveno)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
8.1 Kůže olýsalých zvířat se nazývá pergamen.	☐	☒
8.2 V Indii a Egyptě se pro zápis textů využíval rostlinný materiál.	☒	☐
8.3 Papyrus byl sice levnější než pergamen, ale zato odolnější vůči rozkladu.	☐	☒
8.4 V 8. století se Číňané rozhodli rozšířit technologii výroby papíru do Evropy.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

1 bod

9 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) byla další nesporná výhoda
- B) byla jediná nesporná výhoda
- C) byla další neoprávněná výhoda
- D) byla jediná neoprávněná výhoda

Zdůvodnění

Ve větě, která bezprostředně předchází souvětí s vynechaným místem, se píše o jedné z výhod papíru: psalo se na něj lépe než na hedvábí. Na začátku souvětí, které obsahuje vynechané místo, je zmíněna další výhoda papíru: jeho výroba je levnější než výroba hedvábí. Nižší cena materiálu znamená jeho větší dostupnost, jde tedy o výhodu nespornou, nepochybnou.

1 bod

10 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) tyto suroviny se nejprve povařily a pak se rozmělnily na kaši
- B) do směsy se ponořila bambusová síť, na níž ulpěla tenká vrstva
- C) Číňané si velmi dobře uvědomovali, jak je vynález papíru cenný
- D) během následujících čtyř set let pronikla i do střední a západní Evropy

Zdůvodnění

Podstatné jméno *směs* se skloňuje podle vzoru *kost* (*do kosti – do směsi*).

max. 3 body

11

11.1 Napište přídavné jméno, které je příbuzné se slovem *hlína* a zároveň se skloňuje podle vzoru mladý.

11.2 Napište přídavné jméno, které je příbuzné se slovem *kůže* a zároveň se skloňuje podle vzoru jarní.

11.3 Napište infinitiv slovesa podtrženého ve výchozím textu.

Řešení

11.1 – hliněný, hlinitý

11.2 – kožní

11.3 – zajmout

1 bod

12 Které z následujících tvrzení o souvětí tučně vyznačeném ve výchozím textu není pravdivé?

- A) Souvětí se skládá ze dvou vět.
- B) Souvětí obsahuje vedlejší větu přívlastkovou.
- C) V souvětí se vyskytuje pouze jeden podmět nevyjádřený.
- D) V souvětí se vyskytuje pouze jedno příslovečné určení času.

Zdůvodnění

Souvětí se skládá ze dvou vět: první věta je hlavní (*Papír byl v té podobě vynalezen v roce 105.*), do ní je vložena vedlejší věta přívlastková (*v jaké ho známe dnes*). Ve větě hlavní je podmět vyjádřený (*papír*), ve větě vedlejší je podmět nevyjádřený (*my*). V souvětí se vyskytují celkem dvě příslovečná určení času (*dnes, v roce*).

1 bod

13 Které z následujících slov obsahuje pouze jeden kořen?

- A) starověkém
- B) dlouhodobým
- C) nejužívanějším
- D) pozoruhodného

Zdůvodnění

- Slovo *starověký* vzniklo ze slov *starý* a *věk*, obsahuje tedy dva kořeny.
- Slovo *dlouhodobý* vzniklo ze slov *dlouhý* a *do*, obsahuje tedy dva kořeny.
- Slovo *nejužívanější* obsahuje pouze jeden kořen, a to *-živ-*.
- Slovo *pozoruhodný* vzniklo spřažením slovního tvaru *pozoru* a slova *hodný* (*hodný pozor*), obsahuje tedy dva kořeny.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Tomáš a Radek přiběhli **minulí** víkend domů se zoufalými výrazy v obličejích a začali nesrozumitelně popisovat událost, kterou právě zažili. Po chvíli se uklidnili a my jsme si vyslechli celý příběh.

Kluci si u silnice hráli s kamarády na schovávanou. Najednou u krajnice prudce zabrzdil **teréní** automobil. Otevřely se zadní dveře a ven vypadlo cosi černého. Jakmile auto odjelo, kluci se vydali na průzkum. Na zemi ležel malý psík. Kluci čtyřnohému **sirotkovi** nabídli svoji svačinu, pak ho vzali do náručí a rychle spěchali domů.

Do naší rodiny tak přibyl nový člen, o něhož se kluci **objetavě** starají.

(CZVV)

max. 4 body

14 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

Zdůvodnění

- Slovo *minulý* je tvrdé přídavné jméno skloňující se podle vzoru *mladý* (*mladý víkend – minulý víkend*).
- Přídavné jméno *terénní* je odvozeno od podstatného jména *terén* příponou *-ní*.
- Podstatné jméno *sirotek* se skloňuje podle vzoru *pán*, ve 3. pádě čísla jednotného má tedy koncovku *-ovi* (*pánovi – sirotkovi*).
- Příslovce *obětavě* je odvozeno od podstatného jména *oběť*, které neobsahuje předponu *ob-*.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 15–18

TEXT 1

(1)

Okolo lesa pole lán,
hoj, jede, jede zase pán;
na vraném bujném jede koni,
vesele podkovičky zvoní,
přímo k chaloupce.

(2)

A před chalupou z koně hop!
a na chalupu: klop, klop, klop!
„Hola, otevřte, milí lidi,
ať oči moje brzo vidí
potěšení mé!“

(3)

Vyšla babice, kůže a kost:
„Hoj, co nám nese vzácný host?“
„Nesu ti, nesu v domě změnu,
chci tvoji dceru za svou ženu,
tu tvou nevlastní.“

(4)

„Ach, pane králi! Div a div!
Kdo by se nadál jaktěživ?
Vždyť nejsme hodny, pane králi! –
**Kéž bychom záslužněji stály
v milosti vaší!**

(5)

Ale však radu, radu mám:
za cizí – dceru vlastní dám;
je podobna té druhé právě
jak oko oku v jedné hlavě –
její nit – hedbáv!“

(6)

„Špatná je, babo, rada tvá,
vykonej, co poručím já:
zejtra, až den se ráno zjasní,
provodíš dceru svou nevlastní
na královský hrad!“

(K. J. Erben, *Zlatý kolovrat*, upraveno)

TEXT 2

Epizeuxis – v jednom verši se slova nebo slovní spojení opakují buď bezprostředně za sebou (*tam žádný, žádný, žádný svit*), nebo jsou mezi ně vložena jiná slova či slovní spojení (*jenom ne strach jen žádný strach*).

(CZVV)

max. 2 body

15 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

15.1 V první sloce se liché verše rýmují.

A N

15.2 V druhé sloce se vyskytuje oslovení.

A N

15.3 Celkem čtyři verše začínají citoslovcem.

A N

15.4 Počet slok je vyšší než počet veršů v jedné sloce.

A N

Zdůvodnění

- 15.1 – nepravdivé tvrzení → v první sloce se liché verše (tedy verš první, třetí a pátý) nerýmují: *okolo lesa pole lán; na vraném bujném jede koni; přímo k chaloupce*
- 15.2 – pravdivé tvrzení → *hola, otevřte, milí lidi*
- 15.3 – pravdivé tvrzení → citoslovcem začínají celkem čtyři verše: *hoj, jede, jede zase pán; hola, otevřte, milí lidi; hoj, co nám nese vzácný host?; ach, pane králi! Div a div!*
- 15.4 – pravdivé tvrzení → TEXT 1 se skládá ze šesti slok, každá sloka se skládá z pěti veršů

1 bod

16 Napište číslo sloky z TEXTU 1, v níž se epizeuxis nevyskytuje.

Při řešení úlohy vycházejte z definice uvedené v TEXTU 2.

Řešení

6. (šestá)

Zdůvodnění

V prvních pěti slokách se epizeuxis vyskytuje:

- *hoj, jede, jede zase pán;*
- *a na chalupu: klop, klop, klop;*
- *nesu ti, nesu v domě změnu;*
- *Ach, pane králi! Div a div!;*
- *ale však radu, radu mám.*

1 bod

17 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje nespisovný tvar slova?

(Uvedené možnosti je nutné posuzovat z hlediska současné spisovné češtiny.)

- A) vykonej, co poroučím já
- B) tvoji dceru za svou ženu
- C) je podobna té druhé právě
- D) zejtra, až den se ráno zjasní

Zdůvodnění

Zejtra je nespisovný tvar slova *zítra*.

1 bod

18 Která z následujících možností nejlépe vystihuje vyznění zvýrazněné části TEXTU 1?

- A) přání
- B) žádost
- C) podmínka
- D) doporučení

Zdůvodnění

Ve zvýrazněné části TEXTU 1 se vyskytuje práci částice *kéž*, promlouvající žena tak vyjadřuje přání, aby ona a její dcery byly u krále v oblibě, aby jim projevil přízeň.

19 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

A) Linula se z kuchyně nahoru. Jeho matka opékala párky pouze při oněch vzácných příležitostech, kdy si myslela, že její syn a někdy i její manžel potřebují ráno povzbudit.

B) Vlastně pochyboval, že ji hned tak dostane, a ani lákavá vůně párků na tom nic nezměnila. Pes Sudí, který spal pod postelí, vystrčil hlavu. Podíval se nahoru na Thea.

C) Bylo páteční ráno. Po bláznivé noci plné nočních můr to Theo konečně vzdal a pomalu se drápal z postele.

D) Ale Theo dnes neměl hlad. Neměl na jídlo vůbec chuť.

E) Oba vypadali úplně stejně unaveně a rozespale. Theo se mu omluvil, že ho v noci rušil, a Sudí omluvu přijal.

F) Posadil se na její okraj a uvažoval, jakou děsivou zprávu tento den asi přinese. Náhle zachytil nezaměnitelnou vůni párků.

(J. Grisham, Theodore Boone – Únos, upraveno)

19.1 _____

19.2 _____

19.3 _____

19.4 _____

19.5 _____

19.6 _____

Řešení

19.1 – C)

19.2 – F)

19.3 – A)

19.4 – D)

19.5 – B)

19.6 – E)

C) Bylo páteční ráno. Po bláznivé noci plné nočních můr to Theo konečně vzdal a pomalu se drápal z postele. **F)** Posadil se na její okraj a uvažoval, jakou děsivou zprávu tento den asi přinese. Náhle zachytil nezaměnitelnou vůni párků. **A)** Linula se z kuchyně nahoru. Jeho matka opékala párky pouze při oněch vzácných příležitostech, kdy si myslela, že její syn a někdy i její manžel potřebují ráno povzbudit. **D)** Ale Theo dnes neměl hlad. Neměl na jídlo vůbec chuť. **B)** Vlastně pochyboval, že ji hned tak dostane, a ani lákavá vůně párků na tom nic nezměnila. Pes Sudí, který spal pod postelí, vystrčil hlavu. Podíval se nahoru na Thea. **E)** Oba vypadali úplně stejně unaveně a rozespale. Theo se mu omluvil, že ho v noci rušil, a Sudí omluvu přijal.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 20–24

TEXT 1

Těch čtyř rytířů na koních si zpočátku nikdo nevšiml. Všechny oči se totiž upíraly ke vchodu do Metropolitního muzea umění, nad jehož vstupem byl upevněn poutač s nápisem POKLADY Vatikánu.

Všichni jezdci na sobě měli stejné středověké brnění. Vypadali, jako by právě prošli časovou smyčkou. Pozvolna se blížili k muzeu. Nečekaně jim však do cesty vstoupil hlídač. Jeden z rytířů okamžitě zvedl meč a zasáhl ho těsně pod uchem. Pak rytíři vjeli na koních přímo do muzea.

Tess byla zrovna ve Velkém sále, když zaslechla zvenčí výkřiky zděšení. V sále propukl chaos. Jezdci rozbíjeli meči vitríny a ničili vystavené předměty. Jeden z nich vytáhl nebezpečně vyhlížející zbraň. Tess zoufale hledala nějakou únikovou cestu. Jakmile zahlédla průchod do dalších výstavních prostor, rozběhla se tím směrem.

Najednou postřehla, že se do místnosti blíží jeden z rytířů. Právě včas se přikrčila za nejbližší skříňku, takže ji nespatriil. Zastavil necelé dva metry od ní. Ve skle vitríny Tess spatřila rytířův odraz, uhrančivý zjev v bílém plášti a drátěné košili. Bylo patrné, že ho na rozdíl od jeho společníků zajímá něco konkrétního. Viděla, jak tasí meč a tne do jedné vitríny. Podlahu zasypal déšť střepů. Rytíř pomalu vyndal z vitríny zvláštní předmět. Upřeně na něj hleděl se zbožnou úctou. Pak zašeptal: „Veritas vos libera...“

Tess po očku vyhlédla zpoza skříňky. V němé hrůze přihlížela něčemu, co se jevilo jako nějaký hluboce soukromý rituál. Vtom rytíře vytrhla ze zamyšlení střelba. Jeho oči, zastíněné v úzkém průzoru přilbice, se na okamžik střetly s Tessinýma. V duchu už se loučila se životem, pak ale muž křikl: „Jedeme!“

(R. Khoury, Poslední templář, upraveno)

TEXT 2

Metafora je přenesení pojmenování na základě podobnosti, např. spojení *srp, jenž požíná dýmantové nebe* označuje měsíc.

(CZVV)

max. 2 body

20 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

	A	N
20.1 Středověcí rytíři, kteří se zjevili před Metropolitním muzeem umění, použili stroj času.	☐	☒
20.2 Tess byla svědkem soukromého rituálu jednoho rytíře a přitom zahlédla celý jeho obličej.	☐	☒
20.3 Jakmile rytíři vjeli do Metropolitního muzea umění, začali ve vitrínách hledat jednu konkrétní věc.	☐	☒
20.4 Několik rytířů pronásledovalo Tess z Velkého sálu až ke skleněné vitrině obsahující zvláštní předmět.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/npravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené v TEXTU 1 příslušnou barvou.

21 Vypište z prvního odstavce TEXTU 1 všechny základní skladební dvojice.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

Řešení

podmět = **nikdo**; přísudek = **si nevšiml**

podmět = **oči**; přísudek = **se upíraly**

podmět = **poutač**; přísudek = **byl upevněn**

1 bod**22 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje metafora?**

Při řešení úlohy vycházejte z definice uvedené v TEXTU 2.

- A) jezdci rozbíjeli meči vitríny
- B) zasáhl ho těsně pod uchem
- C) podlahu zasypal déšť střepů
- D) zaslechla zvenčí výkřiky zděšení

Zdůvodnění

Skutečnost, že podlahu pokrylo velké množství střepů z vitríny, je vyjádřena pomocí metaforu *déšť střepů*.

1 bod**23 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje příslovečná spřežka?**

- A) Upřeně na něj hleděl se zbožnou úctou.
- B) Vtom rytíře vytrhla ze zamyšlení střelba.
- C) Pak rytíři vjeli na koních přímo do muzea.
- D) Nečekaně jim však do cesty vstoupil hlídač.

Zdůvodnění

Slovo *vtom* je příslovečná spřežka, tedy příslovce vzniklé sprážením jména s předložkou (předložka *v* + zájmeno *to*, resp. tvar *tom*).

1 bod**24 Ve které z následujících možností je souvětí zvýrazněné v TEXTU 1 správně převedeno na větu jednoduchou?**

(Význam TEXTU 1 musí zůstat zachován.)

- A) Viděla tasit meč a ho tnout do jedné vitríny.
- B) Viděla ho tasit meč a tnout do jedné vitríny.
- C) Viděla tasit jeho meč tnoucí do jedné vitríny.
- D) Viděla jeho tasící meč tnout do jedné vitríny.

Zdůvodnění

Tess (v posuzované větě jako nevyjádřený podmět známý z předchozího úseku) viděla, jak jeden z rytířů tasí meč a tne do jedné vitríny → *viděla ho tasit meč a tnout do jedné vitríny*. Pouze možnost B) je gramaticky správná a přitom zachovává význam TEXTU 1.

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
25.1 Majitelky hotelu v Peci pod Sněžkou vyzvaly vymrzlé výletníky, aby se posadily ke krbu.	☐	☒
25.2 Královské klenoty, které byly vystaveny na Karlštejně, zdobily drahokamy rozličných barev a velikostí.	☒	☐
25.3 Horliví houbaři se rozběhli po okolních mýtinách, kde už na ně čekaly právě hříby se sametovými hlavičkami.	☒	☐
25.4 Procházeli jsme se s přáteli centrem starobylého města, míjeli jsme stovky neznámých lidí, a přesto jsme si tam nepřipadali cizí.	☒	☐

Zdůvodnění

Pokud je podmětem podstatné jméno rodu mužského životného v čísle množném (výletníci), v koncovce přičestí činného musí být -i (posadili se).

max. 2 body

26 Na každé vynechané místo (***) v ustálených spojeních doplňte příslušné slovo:**

- 26.1 Pavel měl na věc stejný názor jako já. Když však Jirka řekl, že se mnou nesouhlasí, Pavel okamžitě otočil a souhlasil s ním. Platí pro něj: Kam vítr, tam *****.
- 26.2 Protože umím jen anglicky, byl jsem v Berlíně odkázán na pomoc přátel. Rozhodl jsem se proto, že se naučím i německy. Platí totiž: Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi *****.

Řešení

- 26.1 – Kam vítr, tam **plášť**.
- 26.2 – Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi **člověkem**.

max. 3 body

27 Přiřadte k jednotlivým úryvkům (27.1–27.3) typ textu (A–E), který nejlépe vystihuje daný úryvek:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 27.1 Naše klasické kopačky z pravé kůže se speciálně tvarovanou podrážkou jsou už léta zárukou kvality. Jedině s kopačkami od nás neminete branku! _____
- 27.2 V sobotu naši fotbalisté vyhráli kvalifikační zápas o postup na mistrovství světa. „Poctivá příprava přinesla své ovoce,“ uvedl trenér české reprezentace. _____
- 27.3 Co svět světem stojí a kope do kulatého míče, ještě nikdy se neobjevilo na trávníku tak vyadjustyrované mužstvo! Všichni měli nehorázná panděra! Bylo to jako jedenáct obrovských melounů na neohrabaných nohách. _____

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) zpráva
- B) pozvánka
- C) reklamní text
- D) umělecký text
- E) popis pracovního postupu

Zdůvodnění

27.1 – C)

Cílem tohoto neuměleckého textu je přesvědčit čtenáře, že určitý výrobek (kopačky z pravé kůže) je pro ně ten nejlepší, a zvýšit tak prodej tohoto výrobku.

27.2 – A)

Cílem tohoto neuměleckého textu je informovat o nějaké události (vítězství fotbalistů v kvalifikačním utkání), součástí textu je citace zúčastněné osoby, což je pro publicistické útvary typické.

27.3 – D)

Základní funkcí tohoto textu je funkce estetická, barvitě a poutavě se zde popisuje jedno fotbalové mužstvo. V úryvku jsou užity jazykové prostředky ozvláštňující text, např. přirovnání. Všechny tyto znaky jsou typické pro umělecké texty.

Žádný z uvedených úryvků neodpovídá ani možnosti B), ani možnosti E).

1 bod

28 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Pestré obrazy **vysely** v obývacím pokoji na zrezivělých skobičkách.
- B) Vytrvalým úsilím se konečně vypracoval k vytouženému blahobytu.
- C) Silným hvízdáním povzbuzoval vyhublou kobylu k lepšímu výkonu.
- D) Napínavé líčení neobvyklého zážitku nečekaně přerušil hlasitý smích.

Zdůvodnění

Sloveso *viset* není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov, neobsahuje ani předponu *vy-*.